הלכה · משנה תורה · מפרשים · שורשי הים · ספר טהרה

שורשי הים על משנה תורה, הלכות פרה אדומה

רבי יצחק מאיו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שורשי הים על משנה תורה, הלכות פרה אדומה

רבי יצחק מאיו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שורשי-הים-על-משנה-תורה-הלכות-פרה-אדומה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה יא 5

פרק א

הלכה א

שורש דין פרה אדומה שתהיה בת ג' שנים מצות **פרה אדומה שתהיה בת ג' שנים או בת ד' ואם היתה זקנה כשרה וכו'**. עיין במ"ש בזה הרב התנא מש"ל ובתוך דבריו שם בד"ה ובמ"ש כתב שם וז"ל ובאידך פלוגת' דפרים דרי"א פרים בב' וחכמים אומ' בג' ורמ"א אף בד' וה' מפשטא דמתני' מוכח דכולהו מודו לר' יוסי דפרים בב'. והתוספות בפ"ק דר"ה ד"י עלה דהיא דאמרינן רמ"א כל מקום שנאמר עגל בתורה סתם בן שנה בן בקר בן שתיים פר בן ג' כתבו דע"כ בן בקר דקאמר היינו עגל בן בקר וכדמוכח בת"ך דתנייא פר יכול אפי' זקן ת"ל בן אי בן יכול קטן ת"ל פר הא כיצד בן ג' כדברי חכמים ותימא דתנן בפ"ק דפרה רי"א פרים ב' וחכ"א אף בג' רמ"א אף בן ד' וחמש אלמא מכשיר ר"מ בפר אף בת שתיים דהא מוסיף אדר"י והכא משמע מדעגל בן בקר בן שתיים פר בן בקר בג' אבל פחות מג' לא יע"ש. וכתב הרב ז"ל וי"ל דלמאי הוצרכו התוס' להכריח דמאי דקאמר ר"מ בן בקר בב' הוא עגל בן בקר לקושייתם דהא אף דנימא דבן בקר דקאמר הוא פר בן בקר אכתי ק' מתניתין דפרה דקאמר רמ"א אף בד' וחמש דבמאי מיירי אי בפר בן בקר הא איהו ס"ל דפר בן בקר הוא בן שתיים דוקא ואי בפר סתם הא מדפר בן בקר ב"ב פר סתם ב"ג אבל פחות לא יע"ש וק' דמתוך דבריו נראה שמ"ש התוספות עד עגל בן בקר ב"ב פר בן בקר ב"ג דוקא היינו לא פחות ולא יותר ומש"ה הוק' לו להרב ז"ל דאף דנימא דפר בן בקר קאמר אכתי תיקשי דר"מ קאמר פר בן בקר בן שתיים ומתניתין דפרה אי פר בן בקר קא' איך קאמר ר"מ אף בן ד' וחמש הא איהו ס"ל דבן שתיים דוקא לא פחות ולא יותר ולפ"ז אמאי לא הוק' להרב ז"ל בפשיטות בדברי התוס' דאמאי הוצרכו לדייק דר"מ מודה אף בב' מדאתא לאוסופי אר"י דתיקשי להו בפשיטות מדברי ר"מ דקאמר אף בד' וחמש והא איהו ס"ל דפר בן בקר הוא בב' דוקא לא פחות ולא יותר וכמו שהבין הרב ז"ל אלא ודאי דמש"ה לק"ל בפשיטות מדברי ר"מ דכונת דבריו במ"ש פר בן בקר ב"ג היינו לומר דמתחיל זמנו מג' ואילך וא"כ אי הוה אמינא דפר בן בקר קאמר לא הוה ק"ל מפשט דברי ר"מ כאמור. אכן קשה במה שמסיק בסוף דבריו דכונת התוספות היא לומר דלא מצינן למימר דפר בן בקר קאמר דא"כ ק"ל ההיא דת"ך אלא עגל בן בקר קאמר ומש"ה הוק' להם מההיא דפרה ואי פר בן בקר ב"ג דוקא לא פחות ולא יותר אכתי מה הועילו התוספות לומר דעגל בן בקר קאמר דאכתי תיקשי להו מפשט דברי ר"מ דמהכא משמע מדעגל בן בקר שתיים פר בן בקר דוקא ג' אלא ודאי דפר בן בקר בג' לאו דוקא ג' ולא יותר אלא דמג' מתחיל זמנו אבל לא פחות וא"כ הדרא קושיין לדוכתי' מההיא

דת"ך וא"כ דבריו אינם מובני' וצריכין ביאור.

אך מה שיראה לומר בכונת דבריו הוא בהקדים לדקדק בדבריו ז"ל במ"ש בתחילת דבריו דאמאי הוצרכו להכריח מההיא דן' בקר כו' דאף דנימא דבן בקר קאמר תיקשי להו ממתני' דפרה דאי קרי' קרי' פר ן' בקר קאמר הא איהו ס"ל דפר ן' בקר הוא דוקא שתיים ואיך קאמ' עד חמש ועד שש כו' דאמאי ל"ק ליה ג"כ מה שדייקו התוס' דמשמע דר"מ אזיל ומודה לר"י ואיהו קאמר דפר ן' בקר בג' דוקא לא פחות ולא יותר וע"כ כונת דבריו הוא דבשלמ' אי אמרינן דבן בקר דקאמר היינו עגל בן בקר ודאי כד דייקינן מיניה הא פר בן בקר בג' היינו לומר ג' דוקא ולא פחות אבל יותר פר בן בקר איקרי אלא שאם אף בפחו' מג' מיקרי פר בן בקר א"כ נמצא דמין אחד ב' שמות וזה לא יתכן. אך אי אמרי' דפר בן בקר קאמר ע"כ אית לן למימ' דיותר מג' לא דומייא דעגל סתם בן שנה דקאמר דהיינו ולא יותר כמ"ש הרב ז"ל לעיל מזה וא"כ נסתלקו כל התלונות מהרב ז"ל ודוק.

הלכה יא

אף כהן הדיוט כשר לשריפת הפרה. והעושה אותה לובש ד' כלים וכו'. דע שכתב התשב"ץ בח"ג סי' ל"ז ד"י ע"ב דרבן יוחנן ן' זכאי היה כהן גדול בסוף בית ב' כמו שנראה בספרי ובתוספתא יע"ש והספרי הוא בפ' חוקת הובא בילקוט בפסוק זאת חוקת התורה וז"ל שאלו את ר"י בן זכאי באיזה כלים פרה נעשית וכו' א"ל מה שראו עיני ושרתו ידי שכחתי ק"ו למה שלמדתי וכו' יע"ש והכי איתא בתוספתא דפרה יע"ש וכ"כ רש"י בשבת פ' ב"מ דל"ד ע"א ד"ה תורמוסין אלא שרש"י לא כתב שהיה כהן גדול אלא שהיה כהן סתם ובודאי דאין ראיה מהתוספתא שאמרו מה שראו עיני ושרתו ידי אלא שהיה כהן סתם ולא כ"ג שהרי הפרה כשירה בכהן הדיוט כדאמרינן בפ' טרף בקלפי דף מ"ו וכמו שפסק רבינו כאן מיהו התוס' במנחות פ' הקומץ רבה דכ"א ע"ב ד"ה שהכהנים כתבו שלא היה כהן ומ"ש מה שראו עיני ושרתו ידי כלומר ע"פ הוראתו יע"ש ולפי דברי רש"י יש לדקד' דבפ"ג מ"ה שנינו דחמשה פרות נעשו מעזרא ואילך ומי עשאן שמעון הצדיק וכו' ולא מנו את ר"י בן זכאי. ואפשר דתנא דמתניתין לא מני אלא הכהנים הגדולים שנעשו הפרה בזמניהם ולא לכהן שנתעסק בשריפתה וא"כ אפשר דאע"ג דר"י בן זכאי נתעסק בשריפתה לא מני אלא את ישמעאל בן פאבי שהיה כ"ג בימיו שהיה בסוף החורבן. אך לפי מ"ש התשב"ץ שהיה כ"ג ק' טובא איך לא מני את ריב"ז. ותו ק' טובא לפום מאי דמשמע להו להתשב"ץ ורש"י בפי' הספרי והתוספתא דריב"ז עצמו נתעסק בשריפת הפרה מהתוספתא שהביאו התוס' בפ"ג ממסכת חגיגה דכ"ג ע"א ד"ה מטמאין היו דקאמר מעשה בצדוקי הכהן שביקש לשרוף את הפרה במעורבי שמש ושמע ריב"ז

וסמך ידיו עליו וא"ל אישי כ"ג כמה נאה לך להיות כ"ג ירד וטבל וכו' יע"ש. הרי דהפרה שנעשה בזמן ריב"ז לא ריב"ז עשאה כי אם צדוקי הכהן שהיה כ"ג בזמנו וליכא למימ' דשתי פרות נעשו בזמנו של ריב"ז הא ליתא כדמוכח מתני' דמס' פרה פ"ג וצ"ע.